

16 בפברואר 2026

לכבוד
מר חיים כץ
שר הבריאות

שלום רב,

הנדון: פתיחת תחנת טיפת החלב ביישוב ביר הדאג'

סימוכין: מכתב מטעם ח"כ מרב כהן מיום 17.12.2025, מענה לפנייתה של ח"כ כהן מיום

11.1.2026

הרינו לפנות אליך בנושא שבנדון, ולבקש לפתוח לאלתר את תחנת טיפת החלב ביישוב הבדואי ביר הדאג', אשר נסגרה בחודש אוגוסט 2025.

בהיעדר תחנה חלופית קרובה ונגישה, סגירת התחנה פוגעת פגיעה קשה בזכותן של אימהות ותינוקות לקבל שירותי בריאות בסיסיים, ובכלל זה הדרכות במהלך ההריון ולאחר הלידה, מעקב התפתחותי, בדיקות שגרתיות וחיסונים הנדרשים לשם הבטחת התפתחותם התקינה של תינוקות רכים אשר נועדו להבטיח את ההתפתחות התקינה של תינוקות בני יומם.

נפרט:

1. אוכלוסיית הבדואים בנגב, העומדת על כ-317 אלף איש, הינה אוכלוסייה צעירה במיוחד, כאשר כמחציתה בגילאי קטינות, וחמישית ממנה – למעלה משישים אלף ילדים – הם ילדים בגילאי לידה עד שש שנים. שליש מהילדים הבדואים חיים בקהילות אשר קיים בהן מחסור בשירותי בסיס ומענים משלימים (האגף לפיתוח כלכלי חברתי בחברה הבדואית בנגב "מיפוי אוכלוסייה ושירותים בגיל הרך", מצגת שהוצגה ביום 13.1.2026 בכנס החברה הבדואית- מעבר למספרים במכללה האקדמית ספיר).
2. בעוד ששיעור תמותת התינוקות באוכלוסייה היהודית בישראל בשנת 2023 עמד על 1.9 לאלף לידות חי, שיעור תמותת התינוקות בקרב הבדואים בנגב באותה שנה עמד על 9.2 לאלף לידות חי. תינוקות בדואים מתים בשיעור גדול פי חמש מתינוקות יהודים. (משרד הבריאות דו"ח שוויוניות בבריאות: מדדים, פערים והמלצות מדיניות (2023) (2025), עמודים 18 ו-20) (להלן: דו"ח שוויוניות בבריאות).
3. על פי משרד הבריאות, אמצעי מרכזי לצמצום אי השוויון בבריאות הוא טיפול במסגרת טיפות חלב:

"הטיפול במסגרת תחנות טיפת חלב הוא בעל חשיבות גבוהה לצמצום אי השוויון בשירותי הבריאות. הדרכת ההורים בנוגע לאורח חיים בריא, זיהוי מוקדם של תופעות בריאותיות העלולות להופיע בשנות החיים הראשונות ומוקד היוועצות זמין להורים – ממלאים תפקיד חשוב בהתפתחות תקינה ובשמירה על הבריאות לאורך החיים. לפיכך, קיימת חשיבות גבוהה

**לזמינות של תחנות טיפת חלב, במיוחד באזורים המאופיינים באוכלוסיות
במעמד סוציאקונומי נמוך" (שם, עמוד 40).**

4. משרד הבריאות אף השקיע מאמצים להנגשת שירותי טיפת חלב לאוכלוסייה הבדואית באמצעות תוכנית המגשרות, במטרה למנוע תמותת תינוקות והדרכת האימהות הטרויות בתחומים רבים.
5. על אף חשיבות טיפות החלב לבריאות הנשים והתינוקות בנגב, בחודש אוגוסט 2025 נסגרה תחנת טיפת החלב היחידה שפעלה ביישוב, ואשר נתנה מענה לכ-500 נשים וילדיהן. כתוצאה, מאות נשים ותינוקות אשר טופלו בתחנת טיפת החלב נותרו ללא מענה וללא גישה לשירותי בריאות בסיסיים.
6. ביום 17.12.2025 פנתה ח"כ מרב כהן לשר הבריאות, מר חיים כץ, בבקשה כי יורה על הפתיחה המחודשת של תחנת טיפת החלב בביר הדאג'.
7. במענה לפניה מיום 11.1.2026 נמסר כי תחנת ביר הדאג' נסגרה לאחר מספר אירועי פריצה שאירעו בחודש יולי 2025 ואשר הובילו לנזק למבנה ולציוד, לרבות בתשתית החשמל באופן שאינו מאפשר קירור של חיסונים. עוד נמסר כי פגישות של נציגי משרד הבריאות עם ראש המועצה העלו כי אין לאחרונה די תקציב לתיקון הליקויים, וכי מפגישות עם ועד התושבים עלה כי אלו יגייסו כספים לתיקון התחנה. עוד נמסר כי "צוות המחוז ישמח לשוב ולהעניק שרות לתושבי המקום כתלות בכך שישמר השקט והביטחון לצוות, למטופלים ולתשתיות". כן, במכתב התשובה הופנו נשות ביר הדאג' לקבל טיפול בתחנות טיפות החלב בירוחם ושגב שלום.
8. משרד הבריאות הוא האחראי בראש וראשונה למתן שירותי רפואה מונעת הניתנים בטיפות חלב לרבות בדיקות שיגרה, חיסונים, מעקב והדרכה בידי רופא ואחות ובדיקות מעבדה לאשה ההרה, לתינוקות ולילדים בתחנות לבריאות המשפחה (טיפות חלב), וזאת בהתאם לסעיף 69(א) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1984 (להלן: **חוק ביטוח בריאות ממלכתי או החוק**), וסעיף 1.1 לתוספת השלישית לחוק. משרד הבריאות רשאי להאציל סמכותו זו לרשות מקומית או לספק שירותי בריאות (סעיף 69(א) לחוק), הוא איננו רשאי להתנער מאחריותו זו לחלוטין.
9. הפניית הנשים מביר הדאג' לקבלת מענה בתחנת טיפת החלב בירוחם המרוחקת מהיישוב כ-30 ק"מ, או בשגב שלום המרוחקת ממנו כ-40 ק"מ, איננה מאפשרת נגישות ריאלית לטיפולים. זאת אף בהתאם למדדי השוויון של משרד הבריאות עצמו שבוחנים את הנגישות לטיפות חלב לא רק לפי מרחק אלא גם לפי נגישות ריאלית לתחנת טיפת החלב והאם ניתן להגיע אליה בהליכה ברגל, נסיעה למרחק של עד 5 ק"מ, או נסיעה למרחק של עד 20 ק"מ (דו"ח שוויוניות בבריאות, עמודים 40-42).
10. המשמעות של סגירת תחנת טיפת החלב בביר הדאג' היא שרק נשים שבבעלותן רכב פרטי מסוגלות להגיע לתחנות החלופיות, וגם זאת במחיר של נסיעה בת כחצי שעה לכל כיוון. בפועל, מדובר בהיעדרות של בן הזוג מיום העבודה, הפסד שכר ופגיעה בפרנסת המשפחה.
11. אשר לנשים שאין באפשרותן להגיע ברכב פרטי – הלכה למעשה אין באפשרותן להגיע כלל לטיפות החלב החלופיות. התחבורה הציבורית אינה מהווה חלופה ישימה: אין קווי אוטובוס ישירים מביר הדאג' לירוחם או לשגב שלום. קו האוטובוס היחיד הנכנס לביר הדאג' עובר בה

אחת לשעתיים, ונסיעה אל ירוחם או שגב שלום מצריכה לפחות החלפת אוטובוס אחת, לעיתים יותר, ואורכת בין שעה וחצי לשעתיים ורבע לכל כיוון במקרה הטוב, בתנאי שהאוטובוסים אכן מגיעים בזמן. מדובר בנסיעה ממושכת וקשה, במיוחד בתנאי מזג אוויר קיצוניים, ועל אחת כמה וכמה כאשר מדובר באם הנדרשת להגיע עם תינוק רך בן יומו.

12. בנוסף, הגם שצוות טיפת חלב בביר הדאג' הועתק למרפאה בירוחם, עולה שנשים לא מצליחות לקבוע אליה תורים. ראשית, המענה הטלפוני במרפאה הוא בשפה העברית, באופן שאינו נגיש לרוב הנשים. שנית, לטענת הפונות לא ניתן לקבוע תורים באמצעות המענה הטלפוני במרפאה, אשר נותן שירותים רק למטופלות של מרפאת ירוחם, ולא לאלו של ביר הדאג'. אי לכך, נשים נאלצות לתאם תורים באמצעות המגשרות. דא עקא, תיאום תורים אינו מתפקידן של המגשרות, והן ממילא כורעות תחת עומס העבודה. משמעות הדברים היא כי גם נשים המוכנות להתמודד עם הקושי התחבורתי ולהגיע לירוחם, אינן מצליחות בפועל לקבוע תור ולקבל שירות שוויוני.

13. כתוצאה מכך, נשים רבות נאלצו לוותר על הגעה לתחנות טיפות החלב. ילדיהן אינם תחת מעקב רפואי, הם לא מקבלים חיסונים ובריאותם נפגעת. ושוב – מדובר במאות נשים אשר הקפידו להגיע עם עולליהן לתחנת טיפת החלב בביר הדאג' ואשר חסמים משמעותיים מונעים מהן ומילדיהן טיפול רפואי.

14. לעניין דרישתכם כי המועצה המקומית או תושבי ביר הדאג' יממנו את תיקון הליקויים להן גרמה הפריצה, הרי שהעלאת דרישה זו מאוכלוסייה שידועה בעוניה כמוה כסירוב ליתן את השירות. ברי כי מדובר בתנאי שאוכלוסייה המשתייכת לאשכול חברתי – כלכלי 1 לא תוכל למלא. משמעות הדבר היא שמשרד הבריאות משתמט מחובתו ליתן שירותי טיפת חלב לאוכלוסייה זו.

15. לעניין קביעתכם כי " צוות המחוז ישמח לשוב ולהעניק שרות לתושבי המקום כתלות בכך שישמר השקט והביטחון לצוות, למטופלים ולתשתיות" – עולה מהדברים כי לשיטתכם שירותי רפואה לתינוקות מהווים אמצעי ענישה קולקטיבי על מעשי עבריינות שלא הם עשו. פריצות וונדליזם הן עבירה על החוק, ויש להתמודד איתן באמצעות אכיפה פלילית. שלילת נגישות לטיפול רפואה מונעת לתינוקות לא מהווה ענישה לעבריינים, אלא פגיעה בחסרי ישע שאין להם דבר וחצי דבר עם עבירות הרכוש שהובילו לסגירת תחנת טיפת החלב.

16. מכאן, שההחלטה לסגור את טיפת החלב בביר הדאג' היא החלטה שרירותית ועונשית, אשר נגועה בשיקולים זרים, ואשר לא ניתן במסגרתה משקל ראוי לשיקולים של בריאות או של טובת הילד. ההחלטה פוגעת בזכותה של האוכלוסייה הבדואית לשוויון, נגישות לשירותי בריאות, לזכות לחיים ושלמות גוף.

17. לאור האמור לעיל נבקש לפתוח לאלתר את טיפת החלב בביר הדאג'.

18. לתשובתך בהקדם נודה.

בברכה,

פאטמה סבאח, מחלקת מדיניות בריאות בישראל, רופאים לזכויות אדם
הגר שחטר, עו"ד, האגודה לזכויות האזרח
רשא אלעטאונה, עו"ד, איתך-מעכי – משפטניות למען צדק חברתי

